

Almanlara ait ihtira beratlarının kamunun faydalanmasına konmasına ilişkin olarak Milletlerarası Tamirat Ajanlığında üye bulunan Devletler arasında Londra'da imza edilen Anlaşmaya Hükümetin katılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/151)

T. C.

Başbakanlık

Muameleat Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/780 - 6/626

4 . III . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Almanlara ait ihtira beratlarının kamunun faydalanmasına konmasına ilişkin olarak Milletlerarası Tamirat Ajanlığında üye bulunan Devletler arasında 27 Temmuz 1946 tarihinde Londra'da imza edilen Anlaşmaya Hükümetin katılması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 19 . II . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişigiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
R. Peker

Gerekçe

Fransa, Birleşik Krallık ve Birleşik Amerika Devletleri Hükümetleri tarafından yapılan davet üzerine Almanlara ait ihtira beratlarının kamunun faydalanmasına konması hususunu görüşmek üzere Milletlerarası Tamirat Ajanlığında üye bulunan Devletler arasında 15 Temmuz 1946 tarihinde Londra'da bir konferans toplanmış ve bu konferans çalışmalarını 27 Temmuz 1946 tarihinde bitirerek o tarihte bir nihai senet ve buna bağlı bir anlaşma imza edilmiştir.

Anlaşmayı imza eden veya sonradan buna katılan her Hükümet, yürürlükte bulunan kanuni mevzuatı veya Alman mallarına ilişkin hükümler gereğince tasarrufunda veya kontrolü altında bulunan kendi tarafından verilmiş ve henüz süresi bitmemiş Almanlara ait ihtira beratlarını kamunun faydalanmasına koymayı veya kamusal mallar alanına sokmayı veyahut bu ihtira beratları için anlaşmaya katılan bütün Devletlerin uyruklarına aidatsız olarak lisans vermeyi taahhüt etmektedir.

İngiltere Büyük Elçiliği Dışişleri Bakanlığına verdiği bir notada bu belgenin Milletlerarası ticaret engellerinin kaldırılmasına doğru atılmış bir adım telâkki edildiğini, anlaşmanın, buna girmek hakkına malik Devletlerce kabul edilmesinin Milletlerarası ticaret menfaatlerine uygun olduğunu belirterek Hükümetimizi anlaşmaya katılmaya davet eylemiştir.

İlgili Bakanlıklarca yapılan incelemelerden yurdumuzda tescil edilmiş Alman ihtira beratlarının başka memleketlerdekilere nazaran çok az bulunduğu, bu sebeple anlaşmaya katıldığımız takdirde bunun hükümlerinden geniş ölçüde faydalanacağımız anlaşılmasıyla bu hususun sağlanması için gereken işlem yapılmıştır.

Anlaşma, Birleşik Krallık, Belçika, Kanada, Çekoslovakya, Danimarka, Fransa, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Cenubi Afrika Birliği ve Birleşik Amerika Devletleri Hükümetleri tarafından imza edilmiş ve Hükümetimiz ile Yeni Zelanda, Hindistan, Bolivya, Şili, Dominik, Ekvator, İran, Irak, Lübnan, Nikaragua, Venezuela ve Yugoslavya Hükümetleri tarafından kabul edilmiştir.

Anlaşma, H nin maddesi gereğince Fransa, Birleşik Krallık, Birleşik Amerika Devletleri Hükümetleri ile diğer dört Devlet Hükümetlerince imza veya kabul edilir edilmez yürürlüğe girecektir ve bugün bu şart tahakkuk etmiş bulunmaktadır.

Menfaatlerimize uygun görülen bu Anlaşmanın onanması Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/151

Karar No. 23

20 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

Almanlara ait ihtira beratlarının kanunun faydalanmasına konmasına ilişkin olarak, Milletlerarası Ticaret Ajansında üye bulunan devletler arasında 27 . VII . 1946 tarihinde Londra'da imza edilen Anlaşmaya Hükümetin katılması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 19 . II . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı Komisyonumuzda Dışişleri Bakanlığının temsilcisi de hazır olduğu halde, gerekeşiyle birlikte incelendi, ve kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna

gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

Bu rapor Sözcüsü

Bilecik

Tokad

M. Ş. Esental

N. Poroy

Kâtip

Gümüşane

Aydın

Bolu

E. Tör

Dr. M. Germen

H. C. Çambel

Burdur

Gaziantep

R. Altay

Dr. A. Melik

Kocaeli

Manisa

L. S. Yiğit

A. R. Artunkal

İnzalede bulunmadı

Samsun

C. Bilsel

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/151

Karar No. 22

23 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

Almanlara ait ihtira beratlarının Kamunun faydasına konmasına dair, Milletlerarası Tamirat ajanlığında üye bulunan Devletler arasında 27 . VII . 1946 tarihinde Londra'da imza edilen Anlaşmaya Hükümetin katılması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 19 . II . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaşıp Dışişleri Komisyonu tarafından kabul edilen tasarı, Ticaret ve Dışişleri Bakanlıklarının mümessilleri huzurunda incelendi.

Kanun yurt menfaatlerine uygun görülerek kabul edildi.

Ancak Hükümet tarafından teşkil edilecek bir ihtisas kurulunun bu patentleri tetkik ederek bunlardan Türk müessise veya yurttaşları-

nın faydalanabileceğine kanaat getirilenlerin, münasip vasıtalarla duyurulmasının tavsiyeye şayan olduğu mütalâa edilmiştir.

Havalesi gereğince Kamutayın müzakeresine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı

Ankara

A. Cubukcu

Bu. R. Sözcüsü ve kâtip

Niğde

H. Ulusoy

Trabzon

A. R. Işıl

Yozgad

Z. Arkant

Kayseri

H. Ürkün

Van

M. Koçak

Muş

B. Dedeoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Almanlara ait ihtira beratlarının kamunun faydalanmasına konmasına ilişkin olarak Milletlerarası Tamirat Ajanlığında üye bulunan Devletler arasında 27 Temmuz 1946 tarihinde Londra'da imza edilen Anlaşmaya Hükümetin katılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Almanlara ait ihtira beratlarının kamunun faydalanmasına konmasına ilişkin olarak Milletlerarası Tamirat Ajanlığında üye bulunan Devletler arasında 27 Temmuz 1946 tarihinde Londra'da imza edilen Anlaşmaya Hükümetin 30 Aralık 1946 tarihinde katılması onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
R. Peker

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
M. Ökmen

Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>M. A. Renda</i>	<i>Ş. Devrin</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>C. C. Toydemir</i>	<i>Ş. Sökmensüer</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. Saka</i>	<i>H. N. Keşmir</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Reşat Ş. Sirer</i>	<i>C. K. İncedayı</i>
Ekonomi Bakanı	Sağlık ve Sosyal Y. Bakanı
<i>T. B. Balta</i>	<i>Dr. B. Uz</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>T. Çoşkan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
<i>Ş. Koçak</i>	<i>A. İnan</i>
Çalışma Bakanı	
<i>Dr. S. İrmak</i>	

ANLAŞMA

İşbu anlaşmayı imza eden hükümetler, evvelece Almanlara ait olup şimdi bu hükümetlerin tasarrufunda ve kontrolü altında bulunan ihtira beratlarının tâbi olacakları muameleyi tesbit etmek arzusuyla:

Mutabık kalarak aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Aşağıdaki maddelerde zikredilen hükümler ihtirazi kaydı altında anlaşmaya giren her hükümet: Yürürlükte bulunan kanuni mevzuat veya Alman mallarına mütaallik hükümler mucibince tasarrufunda veya kontrolü altında bulunan, kendi tarafından verilmiş henüz müddeti bitmemiş ve vaktile Almanlara ait olan bütün ihtira beratlarını kamunun faydalanmasına koymayı veya kamusal mallar alama sokmayı yahut bu ihtira beratlarında işbu anlaşmaya giren bütün devletlerin uyruklarına her zaman aidsız lisans vermediği taahhüt eder.

Madde — 2

Bu anlaşmaya girmiş bir hükümet, üzerinde evvelece bir Almanya ait bir hak (birinci maddede amaç tutulan ihtira beratlarından gayri) mevcut olan ihtira beratlarına müteallik hakları gerek lisanslar vermek, gerek herhangi diğer bir suretle kendi uyruklarının faydalanmasına koyarsa, bu haklar anlaşmaya giren bütün devletlerin uyruklarına dahi aynı şartlar altında verilecektir.

Madde — 3

Dördüncü maddede beyan edilen hükümler ihtirazi kaydı altında, birinci madde hükümleri gereğince verilen bütün lisanslar, ve temellüküne geçen ihtira beratı, lisans ve sair haklar, şartlarının hükümeti mene eylemediği hallerde, ikinci madde gereğince verilen bütün lisanslar, beratı alınmış ihtiralarını işletmek ve, istihsal mahalli nazarı itibare alınmaksızın, bu ihtiraları imal etmek, kullanmak ve mamulâtını satmak hakkını verecektir.

Madde — 4

Birinci ve ikinci madde hükümleri, 1 Ağustos 1946 tarihinden evvel kanuni bir şekilde, Alman olmyanlara verilen veya bunlar tarafından elde edilen ihtira beratlarına mütaallik mülkiyet ve lisans haklarının veya diğer bütün hakların ve menfaatlerin binayesi ve idamesi için her hükümetin uygun olduğuna hükmedeceği tedbirleri almak hakkına mâni olmayacaktır.

1 Ağustos 1946 tarihinden evvel verilen veya elde edilen tek şahsa munhasır her lisans, böyle bir tek şahsa munhasır bir lisansın müddeti zarfında diğer bir lisans verilmemesi suretiyle korunabilecek ve tek şahsa munhasır olmyan her lisans, bu lisansın şimdiki sahiplerine tahmil edilmiş aynı şartların lisansın yeni menfaatlarına tahmili suretiyle korunabilecektir.

Madde — 5

Bu anlaşma gerçevesi dâhilinde her hükümet, Alman mallarının kontrolüne mütaallik ahkâmdan evlâki bu Hükümet tarafından istisna edilmiş veya edilecek (meselâ Alman'ya haricinde oturan Almanlar, Alman mültecileri... ilâh) muayyen sınıflardaki şahıslara ait ihtira beratlarını veya ihtira beratlarına mütaallik menfaatleri Alman malı değilmiş gibi muameleye tâbi tutabilir.

Madde — 6

İşbu anlaşmanın tatbikını kolaylaştırmak maksadiyle ve merkezi bir büro vasıtasıyla malûmat mübadelesini temin için Fransa Cumhuriyeti Hükümeti bu anlaşmaya giren hükümetlerden gelen

malûmatı almak, yayınlamak ve bu hükümetleri anlaşma ile amaç tutulan menfaati müşterek konulardan haberdar etmek için gerekli tedbirleri alacaktır.

Madde — 7

Anlaşmaya giren her hükümet, mümkün olur olmaz. Anlaşmaya girmiş diğer hükümetlere tebliğ edilmesi için kamunun faydalanmasına koyma veya temettüsüz lisanslar verilmesi suretiyle bu hükümetleri uyruklarına temini kabil olmayacak evvelce tamamen veya kısmen Almanlara ait bütün ihtira beratlarının bir listesini ve bu ihtira beratlarının üzerinde mevcut ve Almanlara ait olmayan menfaatlerin bir cetvelini altıncı maddede amaç tutulan büroya verecektir.

Bundan maada, mahzursuz olarak yapmaları mümkün hükümetler, halen muteber bulunan ve temettüsüz lisans verilmesi kaabil olan ihtira beratlarının ve konu mevzuu ihtira beratlarından vakti munkazi olmuş veya kanunun faydalanmasına konmuş olanların bir listesini vereceklerdir.

Madde — 8

İşbu Anlaşma Londra Konferansında temsil edilmiş her hükümet namına 31 Aralık 1946 tarihine kadar imza edilebilecektir.

Birleşik Krallık Hükümeti sonradan bu Anlaşmaya yapılan katılmalardan konferansta temsil edilen diğer bütün hükümetleri haberdar edecektir.

Madde — 9

Birleşmiş Milletler üyesi her devletin veya İkinci Dünya Savaşı esnasında tarafsız kalmış her memleketin hükümeti katılmasını 1 Ocak 1947 tarihinden evvel Birleşik Krallık Hükümetine bildirmek suretiyle bu Anlaşmaya taraf olabilir. Bu gibi katılmalar Birleşik Krallık Hükümeti tarafından, Alman ihtira beratlarına mütaallik Londra Konferansında temsil edilen veya bu madde hükümleri mucibince bu Anlaşmaya katılan diğer hükümetlere tebliğ edilecektir.

Madde — 10

Bu anlaşmaya giren her Hükümet, Birleşik Krallık Hükümetine tebliğ suretiyle anlaşmaya sömürgelerinden, denizaşırı topraklarından her birine, himayesi yahut hükümranlığı altındaki yahut mandası altında idare ettiği topraklardan herbirine teşmil edebilir.

Birleşik Krallık Hükümeti, bu maddenin tatbiki suretiyle yapılan her tebliğden bu anlaşmaya girmiş her Hükümeti haberdar edecektir.

Madde — 11

Bu anlaşma Fransa, Birleşik Krallık ve diğer dört Devlet Hükümetlerince imza veya kabul edilir edilmez yürürlüğe girecektir.

Bunu teyiden, bu hususta usulü veçhile yetkili aşağıdaki mümziler işbu anlaşmayı imzalamışlardır.

1946 Temmuzunun 27 nei günü Londra'da, ikisi de ayın derecede muteber olmak üzere İngilizce ve Fransızca metinlerle tek bir nüsha halinde yapılmıştır. Bu nüsha Birleşik Krallık Hükümetinin belge şaklağında kalacaktır. Birleşik Krallık Hükümeti bu anlaşmanın tasdikli nüshalarını Alman mali patentelere mütaallik Londra Konferansında temsil edilmiş bulunan bütün Hükümetlere ve madde 9 hükümleri gereğince bu anlaşmaya girmeye müstahak olan bütün Hükümetlere gönderecektir.